

Використання на уроках української мови в початковій школі мікротопонімічного матеріалу в якості навчального компонента сприяє вихованню любові і формуванню інтересу до рідного краю, збагаченню й активізації словника учня. Використання матеріалів мікротопонімії дасть можливість реалізувати актуальну зараз ідею включення регіонального компонента в систему мовної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнатюк В. Аматорська топоніміка: потрібна розумна межа. *Дивослово*. 2001. № 4. С. 34–35.
2. Дешкевич В. Ономастичний матеріал на уроках української мови в початкових класах. *Лінгвогеографія Черкащини*. Київ: Знання, 2012. С. 93–94.
3. Цілуйко К. К. Програма збирання матеріалів для вивчення топоніміки України. Київ: Видавництво АН УРСР, 1962. 20 с.

Юлія КЛЬОПКА
(Херсон, Україна)

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Завдання вищої освіти передбачає формування творчої особистості майбутнього фахівця, спроможного до саморозвитку, інноваційної діяльності та самоосвіти. Передача знань у готовому вигляді від викладача студенту не вирішує цього завдання остаточно. Тому, виникає необхідність перевести студента з пасивного споживача знань до активного їх творця, який може сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність. У цьому контексті слід визнати, що самостійна робота студентів є не просто важливою формою освітнього процесу, а має стати його основою.

В умовах науково-технічного прогресу здатність одержувати знання самостійно набуває величезного значення. У всьому світі професіоналізм та саморозвиток вважаються провідними якостями особистості, адже, щоб відповідати вимогам сучасного виробництва, фахівцю необхідно постійно підвищувати свою професійну кваліфікацію шляхом самонавчання. Тому формування даних навичок у студентів має відбуватися під час навчання у ВНЗ.

Питання організації самостійної роботи студентів відображене в роботах психологів і педагогів (Ю. Бабанський, В. Буряк, М. Данилов, О. Малихін, П. Підкасистий, М. Скаткін, Т. Шамова, Г. Щукіна, В. Балюк, Д. Богоявленська, Є. Мосин, І. Наумченко, П. Підкасистий та ін.). На думку П. Підкасистого, «самостійна робота у вищій школі є специфічним педагогічним засобом організації й управління самостійною діяльністю у навчальному процесі». П. Підкасистий звертає увагу на важливість розвитку творчого інтелекту, критичного мислення, аніж на накопичування суми знань та засвоєння істин [3, 4].

Активні методи навчання в рамках сучасних вимог до кваліфікаційної освіти є найбільш вдалимими методами активізації пізнавальної активності студентів під час організації самостійної роботи. Адже, активні методи навчання стимулюють розумову діяльність студентів, привчають їх до прийняття самостійних рішень, а також сприяють формуванню професійних умінь і навичок. Запорукою успішного виконання самостійної роботи є чітке

планування і контроль з боку викладача, тому що плідність самостійної роботи студентів – це результат постійної колаборації студента і викладача. Принципами свідомої та активної самостійної роботи студентів є глибоке розуміння й осмислення змісту навчального матеріалу, вільне володіння набутими знаннями. Активність означає прояв зацікавленості до того, що вивчає студент, творча участь його в роботі з осмислення набутих знань. Свідомість засвоєння неможливі без високого рівня творчого мислення, проблемно-дослідницького підходу до здобування знань. А. Смолкін вважає, що активний метод навчання – це способи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які спонукають їх до активної розумової і практичної діяльності в процесі оволодіння матеріалом, коли активний не лише викладач, але й студенти [5]. Активне навчання передбачає застосування такої системи методів і прийомів, що спрямовані головним чином не на викладання студентам готових знань, їх запам'ятовування та відтворення, а на організацію студентів для самостійного одержання знань, засвоєння вмінь і навичок у процесі активної пізнавальної і практичної діяльності. Активні методи навчання мають ряд особливостей у порівнянні з традиційними методами:

1. «Примусова» активізація мислення, сутність якої полягає в тому, що студент зобов'язаний проявляти активність незалежно від того, бажає він цього чи ні.
2. Самостійне творче продукування рішень студентами, підвищений ступінь мотивації.
3. Постійна колаборація викладача або навчальної машини з допомогою прямих чи зворотних зв'язків [5].

Для розвитку у студентів критичного мислення та організаторських вмінь, необхідно систематично ставити їх у такі умови, які дозволили б їм тренуватися у різних видах професійної діяльності. Цим цілям і служать методи активного навчання. Серед поширених методів активного навчання є змагальні, коли студенти апробують свої знання через гру, змагаючись один з одним або група з групою. У даному випадку можна відмітити два важливі типи мотивації – мотивація успіху і мотивація страху від невдачі [5]. Мотивація успіху має позитивний характер. Під впливом такої мотивації діяльність студентів спрямована на досягнення конструктивних, позитивних результатів. Особистісну активність визначає потреба в досягненні успіху. Активна самостійна робота студентів можлива тільки за наявності серйозної і стійкої мотивації.

Отже, самостійна робота студентів являє собою спрямовану, організаційно та методично сплановану пізнавальну діяльність, яка реалізується для досягнення конкретного результату без прямої допомоги викладача [1]. Ефективність системи самостійних робіт досягається за рахунок активності власне того, хто навчається, а викладач виконує когнітивну, консультаційну і координаційну функції. Задля цього студентів забезпечують відповідними засобами навчання, які сприяють самостійному засвоєнню навчального матеріалу. Саме тому пріоритетна мета викладача – не просто ретранслювати знання, а й стимулювати самостійну дослідницьку і пізнавальну активність студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козаков В. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. К.: Вища школа, 1990. 248 с.
2. Ортинський В. Педагогіка вищої школи: [навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів]. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
3. Педагогические технологии: Учеб. пособ. / [под общ. ред. В.С. Кукушина]. Ростов-на-Дону: Изд. центр «Март», 2002. 320 с.

4. Пидкасистый П. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении: Теоретико-экспериментальное исследование. М.: Педагогика, 1980. 240 с.
5. Смолкин А. Методы активного обучения. М.: Высшая школа, 1991. 176 с.

Наталія КОВАЛЕНКО
(Білгород-Дністровський, Україна)

ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ І НАСТУПНІСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ТА ШКОЛІ

Дошкільна освіта дає старт у шкільне навчання тим, що започатковує готовність усіх сфер особистості дитини до нього як до нової форми її життєдіяльності. Це знання вихователями дошкільних закладів програм першого класу початкової школи, особливостей змісту і методів навчання, виховання та розвитку учнів з метою підготовки дошкільнят до шкільного навчання і спілкування в умовах шкільного навчання.

У розвитку особистості дитини раннього, дошкільного і молодшого шкільного віку такою є наступність, зокрема вона виявляється у розвитку творчих здібностей особистості, формування яких є пріоритетним напрямом в діяльності гурткової роботи з образотворчого мистецтва [2, 23].

Психолог В. Давидов продуктивну уяву, що домінує в розвитку дошкільнят, вважає основою творчого мислення молодших школярів. Ці здібності він розглядає як правомірні чинники єдиної лінії творчого розвитку дітей, як основу наступності між дошкільною і шкільною освітою [3, 353].

Спеціальна орієнтація навчально-виховного процесу в дитячому закладі, його систематичність і відповідність особливостям розвитку дитини сприяють вихованню у дитини художніх потреб, прагнення до краси в побуті, у природі, в найближчому оточенні, а далі – розуміння краси як окремої соціальної потреби людської культури. Ці інтереси підсилюються та розвиваються і на кінець дошкільного віку стають основою творчого ставлення до різноманітних завдань [1, 28].

Важливо, щоб залишався взаємозв'язок завдань, змісту, форм і методів навчання та виховання дітей засобами образотворчого мистецтва. Це може виражатися в організації спільних виставок, прийманні участі у конкурсах: «Таланти, твої Україно!», «Я мрію свою малюю», «Зустрічаємо свято Великодня», тематичні виставки присвячені Новорічним святкам, свято осені, свято Матері, благодійні ярмарки, де діти разом з батьками виготовляють роботи в різних техніках.

Не тільки творча робота об'єднує педагогів і дітей, а й проведення спільних конференцій, семінарів-практикумів, майстер – класів, де можуть обговорити питання наступності та перспективності в роботі та узагальнити практичний досвід.

В. Сухомлинський був глибоко переконаний, що можливість всебічного розвитку школярів у позакласні години дуже широкі, а здібності й нахили – багатогранні, треба їх тільки знати і уміти відкривати. Гурткова робота розвиває естетичні та художні смаки дошкільників та учнів, поглиблює їх знання, розвиває їх творчі здібності, виховує почуття краси. Активізуючи пізнавальну діяльність дітей, вона в той же час створює умови для практичного застосування одержаних ними знань.